

Memòria d'activitats 2015-2016

Noticiari del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà (2015-2016)

2015

-SETEMBRE:

S'incorpora a RACO a text complet el contingut de l'*Aplec de Treballs* 32.

-OCTUBRE:

Es tramiten les peticions d'ajuts per l'*Aplec de Treballs* 34 a l'IRMU i del llibre de les memòries de Joan Abellà a la Diputació de Tarragona i a l'Ajuntament de Montblanc. La Fundació Martí l'Humà. Tot Conca aprova la compra de 40 exemplars del darrer llibre. Es repassen les segones galerades de l'*Aplec de Treballs* 33 i es comença a planificar el quart número de la revista *Podall*. Els dies 8, 15, 22 i 29 Valentí Gual imparteix el curs «La bruixeria a la Catalunya tardomedieval i moderna» al Museu Egipci de Catalunya. El dissabte disset es celebra a Montblanc la IV trobada dels Centres d'Estudis del Camp de Tarragona, la Conca de Barberà i el Priorat, que anualment organitzen l'IRMU, la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i els SS TT del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya a Tarragona. El nostre Centre d'Estudis (CECB) actuà d'amfitrió en haver demanat d'organitzar-ho l'any 2014. Les jornades s'iniciaren amb la rebuda de la trentena d'assistents al Museu Comarcal, on prengueren la paraula per donar la benvinguda, el president del CECB, el director del Museu Comarcal, el president de la Coordinadora de CEPC, el director dels Serveis Territorials de Cultura a Tarragona i l'alcalde de Montblanc. A continuació el company Jaume Felip Sánchez dissertà sobre «Una vila catalana baixmedieval: Montblanc (segles XIII-XIV)», on repassà els orígens de la capital de comarca, el seu urbanisme i economia. Posteriorment es visità la casa Museu de Maties Palau Ferré, on la neboda del pintor, Rosa de les Neus Marco Palau, presentà la seu i l'obra, destacant la importància del seu contingut a nivell artístic, allà es serví un abundant esmorzar, ofert generosament pel mateix Museu pictòric. Més endavant se seguí la programació prevista per exposar el balanç dels grups de treball de l'any 2013, es presentaren els projectes de centres d'estudis i finalment es dinà al restaurant el Pergamí. A la tarda el grup es dirigí a l'església de Santa Maria, on l'organista Marc Cubero interpretà unes peces amb l'orgue barroc, tot seguit Jaume Felip féu de guia per l'interior de la nau, explicant les diverses etapes constructives de l'edifici i es pujà fins al campanar. Tots els membres dels centres d'estudis foren obsequiats amb material turístic cedit per l'Oficina Municipal de Turisme

de Montblanc i el Consell Comarcal de la Conca, una guia del Museu, gentilesa de la mateixa entitat editora, a banda de llibres publicats pel CECB i el Museu-Arxiu, monografies i revistes de l'Associació cultural Baixa Segarra i d'altres centres.

El mateix dia 17 Valentí Gual realitza una xerrada al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí sobre «Feudalisme i pagesia fins a la desamortització: l'exemple de Poblet», en el marc de la Jornada Sàpiens. Quatre dies més tard, el professor rocafortí es desplaça a Barcelona (Museu d'Història de Catalunya) per oferir la conferència «Els Trastàmara: una dinastia anticatalana?», dins el XI Curs d'Extensió Universitària Sàpiens-UCE-MHC. El portal de la Universidad de la Rioja actualitza el contingut de la revista *Aplec de Treballs* incorporant l'enllaç de RACO. El dia 26 traspasa el col·laborador i subscriptor barberenc Joan Casamitjana Fabregat, que des dels seus orígens havia donat suport al CECB i durant molts anys havia estat un agent actiu de la cultura a la seva població nadiua, descans en pau. El 28 Valentí Gual al Museu Egipci de Barcelona porta a terme la dissertació: «A la recerca de les nostres arrels familiars» (II). Àlex Rebollo participa a Barcelona com a soci fundador de l'Associació de Gestors del Patrimoni Cultural de Catalunya (AGePaCC), entitat de la que en forma part de la junta.

-NOVEMBRE:

L'Ajuntament de Montblanc i la Diputació de Tarragona atorguen els ajuts a la monografia del 2015 del CECB. El dia 14 es presenta al Museu de la Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí el llibre *Vinyes, vins i cooperativisme vinícola a Catalunya*, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Col·lecció Abat Oliva, núm. 297), que inclou setze articles de les Jornades d'Estudi que es van celebrar el 2013 a l'Espluga amb la col·laboració del CECB. El dissabte 21 es reuneix amb caràcter ordinari la junta del CECB i s'acorda preparar la monografia corresponent a l'any 2016 i els homenatges de l'*Aplec de Treballs* 34. El dia 29 es presenta el número 33 de l'*Aplec de Treballs* que homenatja a la Formació Permanent de l'Espluga i a l'artista i restaurador montblanquí Maties Solé Maseras. El comentari dels articles el realitza la professora de la URV, Dra. Anna-Isabel Serra Masdeu, col·laboradora habitual de la nostra miscel·lània anual en la temàtica d'Història de l'Art. De glossar als homenatjats se n'encarreguen Jordi Roca Armengol i Josep M. Carreras Vives. Es tramiten les peticions d'ajut econòmic per l'edició de la referida revista a l'IRMU, Diputació de Tarragona i Ajuntament de Montblanc. S'encarrega la confecció d'una banderola identificativa del CECB per a utilitzar en els actes que l'entitat realitzi. Es prepara el número 4 de la revista digital *Podall*. La premsa comarcal (*Nova Conca*, *Conca Diari*, *Portal Nou*) es fa ressò de la presentació de l'*Aplec de Treballs* 33.

-DESEMBRE:

El dia quatre Valentí Gual Vilà, convidat pel Centre d'Estudis d'Altafulla, imparteix la conferència: «El fals neoforalisme o la repressió a Catalunya després de la Guerra de Separació», a la Biblioteca Municipal d'Altafulla. Es dona d'alta com a subscriptora a Montserrat Casamitjana, veïna de Barcelona.

El dia 10, Francesc Marco Palau imparteix una conferència sobre el pintor Maties Palau Ferré, organitzada per la casa-taller Tomàs Bel de Barcelona. El dissabte dotze la junta de govern del CECB, celebra una reunió extraordinària per parlar amb el nou director del Museu Comarcal de la Conca de Barberà sobre el replantejament dels espais d'ús (taula d'ordinador, dipòsit de llibres propis i d'intercanvis, a més de magatzem, que el centre té a les instal·lacions del referit museu. La Diputació de Tarragona notifica la resolució de pagament de l'ajut per l'edició de l'*Aplec de Treballs* 33, en un 15% del total de la factura. Les consultes de l'*Aplec de Treballs* al portal RACO durant el 2015 han estat de 34.388, esdevenint la capçalera de major difusió de la comarca, la segueixen *Reboll* amb 12.048 descàrregues, *Recull* amb 5.497 i *Podall* amb 3.144. El núm. 93 de la revista montblanquina *El Foradot* publica una crònica de la IV Trobada de Centres d'Estudis del Camp de Tarragona, Conca de Barberà i el Priorat (p. 14-15).

2016

-GENER:

Es tramet l'*Aplec de Treballs* 33 als subscriptors. S'enviaren a la Biblioteca municipal de l'Espluga de Francolí diferents llibres del CECB que els hi mancaven. L'IRMU incorpora la portada i sumari de l'*Aplec de Treballs* 33 al portal RACO. A petició de l'Arxiu Tarradellas de Poblet es lliuren diversos exemplars de l'*Aplec de Treballs* que faltaven a la seva biblioteca auxiliar.

El 17, al Teatre-auditori La Gorga de Palamós, Francesc Marco Palau presenta el llibre, *Francesc Dalmau. De Normandia a Palamós*.

-FEBRER:

S'envien els enllaços dels articles publicats a l'*Aplec de Treballs*, disponibles a RACO, referents a arxivística, a la Biblioteca del Centre d'informació documental d'arxius (CIDA), de la Subdirecció General dels Arxius Estatals, amb seu a Alcalà de Henares per a que els incorporin a la seva base de dades. La Biblioteca Mn. Ramon Muntanyola de l'Espluga de Francolí publica en el seu blog un article sobre les revistes de la Conca allotjades a RACO: <http://racoderevistes.blogspot.com.es/>

-MARÇ:

El dia u a la tarda, a instàncies de l'IRMU, el president es desplaça a Tarragona (Biblioteca Pública) per assistir a la reunió preparatòria de la V Trobada de Centres d'Estudis del Camp de Tarragona, Conca de Barberà i Priorat, a celebrar a la Canonja el mes d'octubre. Posteriorment es presenta el contingut de l'*Aplec de Treballs* 33, en el marc de la III edició de les Finestres al territori, juntament amb altres revistes tarragonines. El Consorci del Museu Comarcal de la Conca de Barberà instal·la unes noves prestageries metàl·liques per a els dipòsits de llibres del CECB i del mateix museu, al casal dels Josa. El número 2 de la revista *El Racó de l'Arxiu* (2015) que edita l'Arxiu Municipal de Constantí, publica dos articles de membres del CECB, el primer de Jaume Teixidó Montalà, «10 consells per fer la biblioteca local» (p. 2) i el segon de Josep M. Grau Pujol, «Infraestructures culturals en el territori» (p. 6). S'obsequia a la Biblioteca de Tarragona amb un exemplar de la monografia de Joan Abellà Tous per a facilitar el préstec interbibliotecari. El dia dinou s'inaugura al Monestir de Poblet l'exposició «Patrimoni oblidat, memòria literària» organitzada per la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i l'IRMU.

La revista *Frontissa* núm. 30 (desembre de 2015), editada per la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, publica una ressenya de l'*Aplec de Treballs* 30, realitzada per Josep Santesmases Ollé (p. 20). El dia 31 Valentí Gual imparteix la conferència «Els orígens de la Generalitat de Catalunya», al Museu Egipci de Barcelona.

-ABRIL:

Josep M. Carreras i Josep M. Grau, coordinadors de la revista *Podall*, enllesteixen el número 4 corresponent al 2015, que a partir d'aquest any passa a editar-se des del CECB, inclou dues ressenyes de llibres del mateix centre i un resum d'activitats de l'entitat.

El dia 27 Valentí Gual, dins el XII Curs Sàpiens, al Club d'Amics de la Unesco de Barcelona, ofereix la xerrada «El comte de Santa Coloma, virrei de Catalunya el 1640». El 30 el CECB presenta al Museu-Arxiu de Montblanc, el llibre del dibuixant Joan Vizcarra Carreras, *25 años de caricaturas by Vizcarra*, dins l'acte de reconeixement de la seva trajectòria professional. Hi col·labora l'Associació de la Llegenda de Sant Jordi.

-MAIG:

El divendres 13 de maig el Consell Comarcal de la Conca lliura el diploma de Reconeixement Comarcal al company de junta del CECB, Josep M. Contijoch Casanoves, per la seva trajectòria a favor de la cultura a Montblanc. El 25 de maig al Casal Popular de Cambrils, Valentí Gual disserta sobre «Les Germanies a Catalunya. El cas de Cambrils, 1520». Dos dies més tard el mateix orador es desplaça al Casal de Vila-rodona per oferir la xerrada

«El marc històric de la segona meitat del segle XVIII». El dissabte 28 a la tarda es reuneix la junta del CECB amb caràcter ordinari. Es penja el pdf del número 4 de la revista digital *Podall* al web del CECB, i s'envia als portals RACO (Barcelona), Dialnet (Logroño), Biblioteca Cervantes (Alacant), a més dels webs del Paratge Natural de Poblet i l'Associació Cultural *Toquem l'Arpa*, de Vilaverd.

-JUNY:

Es reben els articles per l'*Aplec de Treballs* 34, a la vegada que es fan arribar als avaluadors a fi que puguin emetre el seu informe acadèmic. La revista *Podall* 4 ja és consultable a internet. El dia 17 Valentí Gual participa a Tarragona a les II Jornades d'Història Mn. Sanç Capdevila Felip, amb la comunicació: «Família i dinàmiques socials durant l'Antic Règim» i l'endemà 18, disserta a Santes Creus sobre: «La Generalitat de Catalunya en època moderna. La presidència de l'abat de Santes Creus Pedro de Mendoza (1497-1500) i de l'abat de Poblet Francesc Oliver de Boteller (1587-1590 i 1596-1599)», dins el cicle XIV Cicle de Conferències de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus. Josep M. Carreras i Josep M. Grau acaben la revisió del llibre sobre *Els antics torraires de Montblanc*.

-JULIOL:

El dia 2, al Museu Comarcal de Montblanc, se celebrà l'acte de lliurament dels guardons corresponents al Memorial Francesc Sifre, del curs escolar 2015-2016, convocats pel CECB, amb la col·laboració de l'IES Martí l'Humà, per distingir els millors treballs de recerca de Batxillerat. Els premiats són els joves espluguins Miquel Espasa Rosell, per l'obra: «La Restauració a l'Espluga de Francolí, a través de les actes municipals» i Albert Griñó Romero, per l'estudi: «Cal Biel, una nissaga de forjadors». A cadascú se li obsequià amb un artístic diploma (dissenyat per JM. Carreras), un lot de llibres i una subscripció a les publicacions del CECB. Hi assistí el president de l'entitat, el secretari, a més de J. M. Vallès, que s'encarregà de llegir un resum dels dos treballs. Va cloure la sessió l'alcalde de Montblanc, Josep Andreu. El dissabte 9, a la tarda, el president i el secretari del CECB assisteixen a Barberà de la Conca, en l'acte organitzat conjuntament amb els Amics del Castell d'aquesta població, per homenatjar i recordar la figura de Joan Casamitjana Fabregat. Hi participa el periodista Xavier Garcia, autor de l'article biogràfic en el darrer *Aplec de Treballs* 33, el qual exposa la seva trajectòria, a més de l'alcalde de la vila, Marc Rovira Miró, Salomó Marqués, de la Unió de Pagesos i diferents barberencs que tingueren paraules emotives sobre el seu bon fer i estimació per Barberà, la pagesia, el teatre i la cultura. El núm. 193 (21 de juliol) de la revista *Tornaveu*, d'Associacionisme i Cultura es fa ressò de la publicació a RACO del núm. 4 de *Podall*. Es

Josep M. Grau i Xavier Garcia durant l'acte de recordança de Joan Casamitjana Fabregat, al castell de Barberà.

revisen els articles per l'*Aplec de Treballs* 34. El dia 22, Valentí Gual parla sobre «Els orígens de la Generalitat de Catalunya», al Casal de la Gent Gran de Blancafort.

El dissabte 29 Josep M. Grau és convidat a Vilaverd, en el marc del Correllengua 2016, per impartir una conferència sobre «Els pous de gel de Vilaverd».

Moment del lliurament dels premis «Memorial Francesc Sifre»